

BESZÁMOLÓ AZ EURÓPA TANÁCS KULTURÁLIS ÚTVONALAI 14. TANÁCSADÓ FÓRUMÁRÓL

Nevşehir, Törökország, 2025. október 22–24.

FÁBIÁN SZILVIA¹ – MARTA RAKVIN²

Magyar Régészet 14. évf. (2025) 3. szám, pp. 54–55.

Az Európa Tanács Kulturális Útvonalai 14. Tanácsadó Fórumát (Advisory Forum of the Cultural Routes of the Council of Europe) 2025-ben október 22–24. között rendezték meg a törökországi Nevşehirben, Kappadokiában. A Fórum, amelynek témája „Az Európa Tanács kulturális útvonalai és a tájak: Az örökségvédelem előmozdítása a kulturális és fenntartható turizmus révén”, az Európa Tanács Kulturális Útvonalakról szóló Kibővített Részleges Megállapodása Tanácsa (EPA), az Európai Kulturális Útvonalak Intézete, a Török Kulturális és Idegenforgalmi Minisztérium, valamint a Török Idegenforgalmi Promóciós és Fejlesztési Ügynökség szervezésében jött létre.

Kulcsszavak: kulturális útvonalak, CR CoE Tanácsadói Fórum, örökségvédelem, fenntartható turizmus, Vaskori Duna Út

A Fórum lehetőséget nyújtott a kulturális útvonalakon keresztül megvalósuló fenntartható és közösségközpontú turizmusról szóló párbeszédre – megünneplelve az Európa Tanács Tájéki Táj Egyezményének 25. évfordulóját. Emellett a résztvevő útvonalak képviselői tapasztalataik átadásával kívánták elősegíteni és közreműködni Európa kulturális örökségének és tájképeinek megőrzésében és népszerűsítésében. A téma különösen kapcsolódik a régészeti örökség megővését, a jövő generációjának nevelését és a tájban rejtőzködő őskori emlékek fenntartható bemutatását és népszerűsítését célzó Vaskori Duna Út (IADR) célkitűzéseire. E virtuális útvonal magyarországi tagjainak száma egyre nő, így a Magyar Nemzeti Múzeum, az Archaeolingua Alapítvány, a BME Építésmérnöki Kar, Építészettörténeti és Műemléki Tanszék, a Banner János Régészeti Alapítvány és a Soproni Múzeum mellett 2025-től a Savaria Múzeumot és a Vicus Teuto Örökségvédelmi Alapítványt is partnereink között köszönhetjük.

Az Éves Tanácsadói Fórumon több mint 300 résztvevő volt jelen (1. kép), köztük az EPA tagállamok képviselői, tanúsítvánnyal rendelkező és újonnan jelentkező kulturális útvonalak vezetői és menedzserei, a Kulturális Útvonalak Egyetemi Hálózata, nemzetközi szervezetek, továbbá a turizmus, az örökség és a kultúra területén dolgozó szakemberek. Hollandia és Írország 2025-ben csatlakozott a kulturális útvonalakról szóló kibővített részleges megállapodáshoz, így képviselőik először vettek részt az eseményen. A program iránti folyamatos érdeklődés növekedését bizonyítja, hogy három újonnan jelentkezett kulturális útvonal nyerte el idén az Európa Tanács Kulturális útja tanúsítványát: a Romea Strata, a Pyrenean Freedom Routes és a Saint Francis' Ways, amelyeket a nyitó ünnepségen mutattak be. A háromnapos fórumon számos előadás és kerekasztal beszélgetés hangzott el több szekcióban. A témák között hangsúlyosan szerepeltek az innovatív és inkluzív örökségértelmezés különböző megközelítései:

- a közvélemény tudatosságának és a látogatói élménynek a javítása a kulturális útvonalak mentén és a kulturális tájakon;
- a turizmus és a kulturális örökség megőrzésének egyensúlya Európa kulturális tájain;
- együttműködési lehetőségek az Európa Tanács kulturális útvonalain keresztül;
- a kulturális útvonalak, mint az európai kulturális örökség megőrzésének és népszerűsítés;

¹ Magyar Nemzeti Múzeum – Hungarian National Museum, e-mail: fabian.szilvia@hnm.hu

² Zágrábi Régészeti Múzeum – Archaeological Museum Zagreb (Croatia), e-mail: mrakvin@amz.hr; Iron Age Danube Route Association, e-mail: ironagedanuberoute@gmail.com

1. kép. A fórum résztvevői

- a közvélemény tudatosságának és a látogatói élménynek a javítása a kulturális útvonalak mentén és a kulturális tájakon;
- kulturális útvonalak, mint kulináris utazások: A helyi étkezési hagyományok újjáélesztése;
- a tájak élő öröksége: A kulturális útvonalak szerepe a fenntartható kulturális fejlődésben és a közösségek megerősítésében;
- a célállomáson túl: a kulturális turizmus újragondolása az Európa Tanács kulturális útvonalain keresztül.

Az esemény fő eredményeként az európai tájak és gazdag kulturális örökségük megőrzésére, a helyi közösségek szerepének erősítésére és a fenntartható turizmus gyakorlatának előmozdítására szóló következtetéseket és ajánlásokat az utolsó napon Aysegül Yilmaz független szakértő foglalta össze.

A záró nap egyik kiemelkedő eseménye a 2025-ben értékelt és elfogadott Kulturális Útvonalak tanúsítvány megújításának ünnepélyes bejelentése volt. Nagy örömünkre a Vaskori Duna Út újabb öt évre elnyerte a tanúsítványt, így az IADRA elnöke, Fábián Szilvia fogadhatta Sergio Ortega Muñoz, az EPA Igazgatótanács elnöke gratulációját. Másik fontos magyarországi vonatkozású hír, hogy az Európa Tanács Kulturális Útjainak 2026. évi Képzési Akadémiájának Pécs és Eszék nyújt otthont júniusban a Római Császárok és a Dunai Bor Útja (Roman Emperors and Danube Wine Route) főszervezésében. A két helyszínen zajló előkészületekről és többek között a pécsi eseményeknek helyet adó Zsolnay Kulturális Központtól Gordana Plamenac, az útvonal elnöke tartott bemutatót.

A tanúsítvány elnyeréséért jelentkező hat újabb útvonal bemutatkozását Csonka-Takács Eszter, a Szellemi Kulturális Örökség Igazgatóságának igazgatója, jelenleg az EPA Igazgatótanács alelnöke moderálta. A fórumon Magyarországot képviselte az előző év Tanácsadó Fórumának szervezői közül még az Európa Tanács Kulturális Útjaiért felelős Kulturális és Innovációs Minisztérium részéről Vincze Máté, a közgyűjteményekért és kulturális fejlesztésért felelős helyettes államtitkár és Eszenyi Miklós kulturális fejlesztési referens. A szentendrei skanzen részéről a Szabadtéri Néprajzi Múzeum főigazgatója, Cseri Miklós, valamint marketing és kommunikációért felelős főosztályvezetője, Horváth Anita, a Szellemi Kulturális Igazgatóság részéről Tompos Krisztina kulturális útvonalak szakmai referens, továbbá a kulturális utak egyetemi hálózatának hazai képviselőjeként a Bassa Lia Metropolitan Egyetem delegáltja voltak jelen.

Az éves tanácsadó fórum és a színes kulturális program kiváló lehetőséget teremtett a tagállamok, a kulturális útvonalak képviselőinek, a nemzetközi szervezeteknek, helyi és regionális hatóságoknak, civil társadalmi szervezeteknek, alapítványoknak, az örökségvédelmi és turisztikai szervezeteknek az eszmecserére, jó gyakorlatok megismerésére és nem utolsósorban új kapcsolatok kialakítására a kulturális örökség védelme és bemutatása terén.